

Den svenska arbetarlitteraturen

Kursen avser att ge en överblick över den svenska litteratur som utgår från eller anknyter till arbetarnas liv, idéer och kamp samt kunskap om denna litteraturs villkor, egenart och inriktning.

Moment 1 (ca. 1 225 sid.) och moment 2 (ca. 275 sid.) är obligatorisk läsning. Av moment 3 läses ca. 200 sid. Moment 4 omfattar ca. 1 200 sid. skönlitteratur. Fördjupningsmomentet, moment 5, inriktas på enskilda författare eller ett väl avgränsat område med anknytning till arbetarlitteraturen (ca. 500 sid.). Kursen omfattar totalt 3.400 sid., varav drygt hälften är handbokslitteratur.

1. Den svenska arbetarlitteraturens historia

- Eva Adolfsson, Tilda Maria Forselius, Kristina Lundgren, Enel Melberg & Ebba Witt-Brattström, "Öron att höra med har jag fast jag har flätor över.' Rapporter om kvinnlig proletärlitteratur", *Ord & Bild* 1977:7, s. 4–11; *Vardagsslit och drömmars språk. Svenska proletärförfattarinnor från Maria Sandel till Mary Andersson* (1981), s. 7–16
- Ahlenius, Holger, *Arbetaren i svensk diktning* (1934)
- Andersson, Gunder, "1970-talet och den nya arbetarlitteraturen", *Vägval. Om realismens möjligheter* (1987), s. 11–44
- "Arbetets ansikten i litteraturen", *Arbetarhistoria. Arbetarrörelsens arkivs tidskrift* 29/30 (1984), s. 2–75
- Furuland, Lars, *Folkhögskolan – en bildningsväg för svenska författare* (1971), s. 11–36
- Furuland, Lars, *Statarna i litteraturen* (1962), s. 103–165, 281–304
- Godin, Stig-Lennart, *Klassmedvetandet i tidig svensk arbetarlitteratur* (1994), s. 11–55.
- Granlid, Hans, *Martin Koch och arbetarskildringen* (1957), s. 13–57
- Matsson, Ragnar, *Svenskt 30-tal* (1975), s. 10–88
- Mral, Brigitte, *Vi ha ej plats för stämningsvers. Arbetarkultur och arbetardikt före sekelskift* (1989), s. 9–81
- Rehn, Mats, *Jack London i Sverige* (1974), s. 183–264
- Uhlén, Axel, *Arbetardiktningens pionjärperiod 1885–1909* (1964), s. 48–91, 175–315
- Wolf, Lars, *Tigande diktare?* (1975), s. 73–123
- Åkerstedt, Jonas, *Den litterate arbetaren* (1967), s. 14–107

2. Termen arbetarlitteratur

- Blom, Rolf, *Folke Fridell, proletärförfattare* (1978), s. 94–122
- Bouquet, Philippe, *Spaden och pennan: Den svenska proletärromanen* (1990), kap. 1
- Fridell, Folke, *Återblick och framtidssyn* (1970), avsnittet "Arbetarna och proletärdikten"
- Inte bara kampsång. Fjorton analyser av arbetarlitteratur* (1979). Inledning av Birgitta Ahlmo-Nilsson, s. 8–22
- Lo-Johansson, Ivar, *Statarskolan i litteraturen* (1972), s. 13–28, 88–107
- Holmgren, Ola, "Proletärlitteratur eller litteraturproletärer? Till frågan om en arbetarklassens litteratur", *Ord & Bild* 1976:4/5, s. 198–216
- Stenkvist, Jan, *Proletärdiktaren. Exemplet Ragnar Jändel* (1985), s. 7–24

3. Några övriga verk om arbetarlitteratur

Ur följande verk läses några uppsatser eller avsnitt/kapitel, helst i anslutning till lästa författare och valt fördjupningsmoment:

- Avsikter. Arton författare om sina verk* (1945)
- Ansikten. Självbiografiska skisser* (1932)
- Pitkänen, Taina, "Några kvantitativa stilistiska iakttagelser över proletärdiktare", *Nordisk filologi* (1975)
- Runnquist, Åke, *Arbetarskildrare. Från Hedenvind till Fridell* (1952)
- Utsikter. 24 författare om arbetarlitteraturen.* En antologi sammanställd av Jan Fogelbäck (1987)
- Vardagsslit och drömmars språk. Svenska proletärförfattarinnor från Maria Sandel till Mary Andersson.* Uppsatser av Eva Adolfsson, Tilda Maria Forselius, Kristina Lundgren, Enel Melberg, Ebba Witt-Brattström (1981)
- Våra författare.* Red. FiB/Kulturfront (1974)

4. Skönlitteratur

Följande romaner är obligatoriska:

- Martin Koch: *Arbetare*
- Ivar Lo-Johansson: *Godnatt, jord*
- Lars Ahlin: *Tåbb med manifestet*
- Folke Fridell: *Död mans hand*

Noveller – ett par var av följande författare:

- Jan Fridegård
- Gustav Hedenvind-Eriksson
- Eyvind Johnson
- Ivar Lo-Johansson
- Josef Kjellgren
- Moa Martinson

Dikter – ett tiotal var av följande författare:

- Leon Larsson
- K.G. Ossiannilsson

Dan Andersson
Helmer Grundström
Emil Hagström
Harry Martinson (30-talet)
Ture Nerman
Stig Sjödin

5. Fördjupningsmoment

Denna del upptar namnförslag, uppdelade i fyra grupper. Noteras bör att gränsdragningen mellan de olika grupperna är ungefärlig. Avsikten är att beskriva en utveckling efter ungefärligen följande linjer:

1. Litteratur från tiden vid arbetarklassens organisering och proletärförfattarnas framträdande.
2. Litteratur från arbetarrörelsens "pionjärtid", fram till arbetardiktningens "etablering" kring 1930.
3. Litteratur från slutet av 1930-talet till och med 1960-talet.
4. Litteratur efter 1970.

Fördjupningen innebär koncentration på en eller flera författare från någon av grupperna. Den kan också omfatta skönlitteratur i arbetarpressen, litteraturinstitutioner inom arbetarrörelsen eller kulturpersonligheter med anknytning till arbetarrörelsen. Urvalet av skönlitteratur och handbokslitteratur skall göras i samråd med examinator.

1. Första generationen ca 1880 – första världskriget

Hinke Bergegren	Martin Koch	Maria Sandel
K. J. Gabrielsson	Alfred Kämpe	Fredrik Ström
Gustav Hedenvind- Eriksson	Leon Larsson	Albert Viksten
Einar Håkansson	Fabian Månsson	Karl Östman
Johan Olov Johansson	Elf Norrbo	
	K. G. Ossiannilsson	

2. Andra generationen – mellan världskrigen

Gunnar Adolfsson	Maj Hirdman	Vilhelm Moberg
Dan Andersson	Ragnar Holmström	Ture Nerman
Erik Asklund	Eyvind Johnson	Ivan Oljelund
Harald Beijer	Ragnar Jändel	Gustav Sandgren
Harry Blomberg	Josef Kjellgren	Börje Veslen
Hans Botwid	Ivar Lo-Johansson	Rudolf Värnlund
Jan Fridegård	Harry Martinson	Willy Walfridsson
Helmer Grundström	Moa Martinson	
Emil Hagström	Henry Peter Matthis	

3. Tredje generationen – 2:a världskriget till och med 1960-talet

Harry Ahlberg	Lars Ahlin	Stig Carlson
---------------	------------	--------------

Stig Claesson
Gustaf Rune Eriks
Allan Eriksson
Svante Foerster
Per Anders Fogelström
Anna Lisa Forssberger

Folke Fridell
Björn-Erik Höjer
Thorsten Jonsson
Inga Lena Larsson
Sara Lidman
Karl Rune Nordkvist

Birger Norman
Arvid Rundberg
Kurt Salomonson
Stig Sjödin

4. Fjärde generationen – efter 1970

Ove Allansson
Gunder Andersson
Mary Andersson
Mats Berggren
Maja Ekelöf
Jan Fogelbäck

Per Holmer
Erik Johansson
Kjell Johansson
Ragnar Järhult
Reidar Jönsson
Hans Lagerberg

Ingemar Nylund
Marit Paulsen
Bunny Ragnerstam
Aino Trosell

JUNI 97 PER-OLOF MATTSSON